

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2025-05-06 Dnr UFV 2025/409

Strålsäkerhetsmyndigheten
(registrator@ssm.se)

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Emmaline Ek

Telefon

018 471 3449

www.uu.se

emmaline.ek@uu.se

Remissvar: Förslag till föreskrifter om kontroll av kärnämne

Beslut

Härmed beslutas

- att Uppsala universitet överlämnar expertgruppens yttrande som svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Uppsala universitet har beretts möjlighet att yttra sig kring Strålsäkerhetsmyndighetens remiss om förslag till föreskrifter om kontroll av kärnämne.

Bifogat yttrande har utarbetats av två experter vid Uppsala universitet: Sophie Grape och Erik Branger, båda vid avdelningen för tillämpad kärnfysik vid Institutionen för fysik och astronomi.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av ställföreträdande universitetsdirektör Per Abrahamsson, efter föredragning av fakultetshandläggare Emmaline Ek. Närvarande därutöver var Uppsala studentkårs ordförande Elsa Ewert.

Anders Hagfeldt

Emmaline Ek

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare
Emmaline Ek

Telefon
018 471 3449

www.uu.se
emmaline.ek@uu.se

YTTRANDE

2025-05-06 Dnr UFV 2025/409

Strålsäkerhetsmyndigheten
(registrator@ssm.se)

Remissvar: Förslag till föreskrifter om kontroll av kärnämne

Uppsala universitet har beretts möjlighet att yttra sig kring Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) remiss om förslag till föreskrifter om kontroll av kärnämne.

Bifogat yttrande har utarbetats av två experter vid Uppsala universitet: Sophie Grape och Erik Branger, båda vid avdelningen för tillämpad kärnfysik vid Institutionen för fysik och astronomi.

Sammanfattning

Uppsala universitet tillstyrker remissen, men önskar förtydliganden enligt nedan.

Kommentarer och ändringsförslag

Nedan specificeras universitetets synpunkter och frågeställningar kring remissen utifrån respektive dokument.

Dokumentet "Konsekvensutredning rörande förslag om nya föreskrifter om kärnämneskontroll"

Uppsala universitet noterar i kapitel 2, sida 3 att "Krav på redovisning av byten av stavar i en kärnbränslepatron har tagits bort." Det är oklart från beskrivningen varför ändringen har ägt rum och vad konsekvensen av detta kan bli.

Dokumentet "Förslag på ändringar i SSMFS 2018 1"

3 kap., 3 §:

Finns det något krav på att den dokumenterade värderingen ska vara tillgänglig för SSM i de fall SSM vill granska vilka värderingar som gjorts?

16 §:

Att inhämta lärdomar från andra verksamheter förutsätter att andra verksamheter uppmanas till att dela dem. Bör även verksamhetsutövaren uppmanas/krävas på att dela med av sina egna erfarenheter till externa, liknande verksamheter? Se till exempel på WANO, och den erfarenhetsdelning som görs där. Eller räcker det att verksamhetsutövaren internt tar tillvara på de egna erfarenheterna?

Dokumentet "Förslag på föreskrifter om kärnämneskontroll (ny SSMFS 2008:3)"

1 kap., 2 §:

Undantagen gäller endast kärnämne, men paragraf 1 behandlar även anläggningar, utrustning och forskning. Finns det inga möjliga undantag för anläggningar, utrustning och forskning som behöver preciseras på samma sätt?

2 §:

Innefattar punkt 2 och 3 kärnämne där innehavaren har bett om att kärnämneskontrollen ska avslutas och myndigheter som Euratom har godkänt? Formuleringen nu kan tolkas som att Euratom ensidigt bestämde om undantaget.

3 kap., 1 §, 2 §:

Är andra verksamhetsutövare på ett område skyldiga att ha kompetent personal som t.ex. kan ge inspektörer tillträde till alla deras byggnader vid en inspektion? Eller ska tillståndshavaren för den kärntekniska verksamhets utsedda safeguard-samordnare ha tillgång även till andra utövares lokaler?

3 §, p. 4:

Finns det någon tidsgräns för granskning av fotografier och dokumentation?

6 §:

Kan verksamhetsutövaren ställa krav på att t.ex. deras personliga skyddsutrustning ska användas, såsom dosimetrar, overaller, hjälmar, etc., godkända och använda av verksamhetsutövaren?

§ 7:

Ska även kärnämnets fysiska plats kunna redovisas?

4 kap., 1 §:

Det ska finnas en områdesbeskrivning som ska innefatta en rad olika byggnader och en karta. Kan det finnas skäl att inkludera annat än byggnader och en karta? Vad händer med arbetsytor utanför byggnader som är av relevans för tillståndshavaren, som t.ex. uppställningsplatser och permanent utrustning som inte är inomhus, som t.ex. ställverk? Man kan också tänka sig framtida torrlager för använt kärnbränsle som kanske inte nödvändigtvis står i en byggnad eller under tak, liksom tillfälliga strukturer på anläggningen som uppförs för särskilda syften och därefter monteras ner.

4 §: Finns det någon tidsgräns för vad som räknas som tillfällig byggnad?

5 kap., 1 §:

Om kärnämne förflyttas till ett område där det inte längre kan verifieras,

kräver kärnämneskontrollen och IAEA/EURATOM att kärnämnet ska verifieras av dem med bästa tillgängliga teknik innan förflyttningen. Bör verksamhetsutövaren ha krav på sig att se till så att sådana verifikationer kan ske?

2 §:

Inom vilken enhet ska förändringar av inventarier redovisas? Ska inventarieförändringar mellan olika materialbalansområden redovisas, eller också inom ett materialbalansområde?

Dokumentet ”Ändringar i 2018 1 och 2021 5 och 6 med tillhörande vägledning”

SSMFS 2018:1 om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning

2 kap., 1a § Värdering av kärnämneskontroll:

Uppsala universitet ser positivt på att man har lyft in delar som harmonierar med IAEA:s riktlinjer för hur kärnämneskontroll ska beaktas tidigt i konstruktionen av kärntekniska anläggningar, t.ex. i International Safeguards in Nuclear Facility Design and Construction, IAEA Nuclear Energy Series No. NP-T-2.8 och Guidance for States Implementing Comprehensive Safeguards Agreements and Additional Protocols, IAEA Services Series 21.

3 kap., 3 § Organisatoriska förändringar:

Under Syfte anges att ”Bestämmelsen syftar till att tillståndshavaren säkerställer att strålsäkerheten eller kärnämneskontroll inte påverkas negativt av organisatoriska förändringar.”. Formuleringen kan tolkas som att tillståndshavaren antingen kan säkerställa strålsäkerheten eller kärnämneskontrollens påverkan. Det vore mer ändamålsenligt att skriva ”och” istället för ”eller”.

18 § Utredning av inträffade händelser och upptäckta förhållanden:

Universitetet ser positivt på att kärnämneskontrollen lyfts in också i detta avsnitt.

SSMFS 2021:5 om värdering och redovisning av strålsäkerhet för kärnkraftsreaktorer

8 kap.

Uppsala universitet noterar en omskrivning från ”Återkommande helhetsbedömning av anläggningens säkerhet och strålskydd” till ”helhetsbedömning av kärnkraftsreaktorns strålsäkerhet och kärnämneskontroll”, vilket är positivt. Universitetet skickar slutligen med synpunkten att det är viktigt att inte glömma bort det som på engelska

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2025-05-06 Dnr UFV 2025/409

kallas för "nuclear security", och som också kan ha implikationer för strålsäkerheten. Detta inkluderar inte bara fysiskt skydd utan också andra typer av skydd som syftar till att skydda anläggningen och dess material från intrång och sabotage.